

МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

студент гр. Ф-01 Лук'яненко А.О.

Валютне регулювання є важливою складовою у розвитку національної економіки. Розгляд даної теми є досить актуальним, так як від правильності валютного регулювання та контролю залежить стабільність та надійність грошової одиниці країни. Зміна валютного курсу в значній мірі впливає на експортно-імпорتنу діяльність, рух капіталу та стан платіжного балансу.

Проблемою дослідження валютного регулювання займалися вчені вітчизняної та зарубіжної шкіл, такі як А. Грищенко, П. Федосов, В. Ющенко, А. Гальчинський, Л. Мауріс, Дж. Вільямсон, П. Кругман та інші.

В Україні валютне регулювання та контроль здійснюють: Кабінет міністрів України, Національний банк України, Державна митна служба України, Державна податкова служба, уповноважені комерційні банки, за допомогою інструментів прямого та непрямого впливу.

В Україні існує низка проблем, пов'язаних з валютним регулюванням.

Так, наприклад, існує загроза девальвації гривні, що вже спостерігалась в 2008-2009 році. Для того, щоб зупинити різку девальвацію гривні було використано монетарні інструменти, серед яких можна виділити облікову ставку НБУ, за допомогою якої встановлюється орієнтир по відношенню до вартості розміщених грошових коштів на певний період для суб'єктів грошово-кредитних відносин. Динаміку облікової ставки наведено на рис. 1.

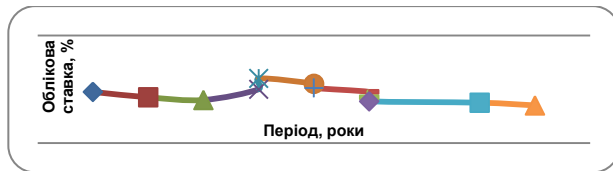

Рис. 1 – Динаміка облікової ставки в Україні [1]

З рис. 1. видно, що найвищого піку значення облікової ставки досягло у 2008 році, з метою обмеження грошової пропозиції в країні і в такий спосіб зупинення різкої девальвації гривні. Далі спостерігається зменшення облікової ставки і на даний момент вона становить 7 %.

Також у 2009 році, з метою припинення девальвації гривні, були встановлені певні обмеження. Так за рішенням НБУ резиденти не мали права виводити валюту за кордон, яка була придбана на міжбанківському ринку або залучена як кредит.

Проблемою, яка потребує вирішення, є недостатньо сильна конвертованість національної грошової одиниці країни, тому необхідне застосування інструментів прямого впливу.

Так протягом 2008-2009 років Національний Банк України вдавався до адміністративних обмежень, під час досить швидкого зростання попиту на іноземну валюту, для зменшення тиску на гривню. Були встановлені жорсткі обмеження з продажу долара населенню, також ці обмеження поширились на операції банківських установ з даною валютою.

Ще одним недоліком є значні коливання курсу гривні, причиною якого з погляду НБУ є спекулювання валютою під час її купівлі-продажу за відкритою позицією. Для

зменшення обсягу спекулятивних операцій вводились обмеження для банківських установ на операції з валютою; було змінено ліміти валютної позиції та заборонено враховувати в ній резерви; були посилені вимоги щодо рефінансування, для обмеження спрямування коштів, отриманих на рефінансування банками, на проведення на валютному ринку спекулятивних операцій.

Застосування певних інструментів валютного регулювання сприяло зменшенню спекулятивних операцій з іноземною валютою та врівноваженню валютного ринку, що дало можливість НБУ зняти певні обмеження.

Для більш успішного валютного регулювання, необхідно врахувати досвід і результати роботи розвинених зарубіжних країн, зокрема розроблені науково-методичні підходи до оптимізації режиму валютного регулювання та контролю.

Отже валютне регулювання в країні є досить ефективним, хоча й має низку недоліків, так як не існує єдиного державного апарату управління, який міг би займатися валютним регулюванням країни. Також певних змін потребує законодавство України у сфері експортно-імпортних операцій, валютних відносин, але система валютного регулювання знаходиться в постійному вдосконаленні елементів економічної сутності і правового статусу.

1. Учетная ставка НБУ [Електронний ресурс] : за матеріалами сайту Минфин. – режим доступу <http://index.minfin.com.ua/index/rate/>.

2. Спіфанова М.А. Інструменти валютного регулювання: сутність, класифікація, характеристика / М.А. Спіфанова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.uabs.edu.ua/library/Visnik/Numbers/2_29_2010/03.pdf.

Науковий керівник: асист. Шишова Ю.Г.

Лук'яненко, А.О. Механізми та інструменти валютного регулювання в Україні [Текст] / А.О. Лук'яненко; наук. кер. Ю.Г. Шишова // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 425-427.